

Michal Flegl

Hrob historika Josefa Šusty u kostela sv. Matěje v Praze

Od tragické smrti profesora Josefa Šusty uplyne 27. května tohoto roku pětadesát let. Jeden z nejvýznamnějších českých i evropských historiků první poloviny 20. století je svým původem spjat s jižními Čechami. Jeho otec Josef Šusta st. (1835-1914) byl vrchním ředitelem schwarzenberského panství Třeboň. Jako vynikající odborník zejména v oboru rybníkářství patřil k spoluzakladatelům jeho moderního pojetí. O tom svědčí jak jeho průkopnické praktické počiny, tak řada odborných publikací základního významu.

Z toho prostředí tedy vzešel historik Josef Šusta (1874-1945), který ve svých historických prvotinách nezapřel ohlasy jihočeského domova (např. o Závišovi z Falkenštejna). Nepochybně ovlivněn rodinnou tradicí se již brzy a ve své době průkopnický věnoval hospodářským dějinám. Šustovo dílo na poli historie netřeba připomínat, je všeobecně známo. Odkážme jen na výstižné zhodnocení v knize Františka Kutnara - Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví II (1977). Škoda, že nikdy nevyšel již připravený sborník k Šustovým sedmdesátinám, obsahující kromě jiných příspěvků a bibliografie také zevrubný životopis od dr. Josefa Hobzka (jeho rukopis bohužel zmizel po autorově smrti v roce 1989).

Josef Šusta byl profesorem všeobecných dějin na Karlově univerzitě a ve dvacátých letech také zastával funkci ministra školství a národní osvěty. Na sklonku života se stal představitel české vědy jako president České akademie věd a umění. V této funkci v těžkých dobách německé okupace usiloval o udržení kontinuity českého vědeckého a kulturního života. Podle svědectví pamětníků chtěl zabránit zneužití svého díla okupanty a proto odmítl vydání zmíněného jubilejního sborníku. Očekával jeho následné vydání ve svobodných časech. Bohužel se tak již nestalo. Prof. Šusta byl nespravedlivě obviněn z kolaborace a *napadenou cest vědce a Čecha dovedl obhájiti i dobrovolným odchodem ze života v květnu 1945* (F. Kutnar).

Historický klub, tradiční spolek českých historiků, komunistickým režimem sotva trpěný, nepřestal ani v padesátých letech usilovat o uctění Šustovy památky. Jednalo se o zřízení důstojného místa jeho posledního odpočinku. Prof. Šusta po léta bydlel ve své vile v Praze na Hanspaulce. Známo bylo, že velice rád chodíval na nedaleký hřbitov u kostela sv. Matěje. Při západním průčelí kostela je od hřbitovní rampy nádherný výhled do Šárceckého údolí. Právě zde bývalo Šustovo oblíbené místo. Díky představitelům Historického klubu - dr. Jaroslavu Werstadtovi a dr. Josefu Klikovi, vzešla iniciativa, aby právě zde Šustovy ostatky spočinuly. V první řadě se podařilo získat tamní hřobové místo, porozuměním jeho dosavadních držitelů. Poté následovala další složitá jednání. Je třeba přiznat, že jinak kontroverzní prof. Zdeněk Nejedlý, prezident Čs. Akademie věd, se v tomto případě zachoval velkoryse. Nákladem ČSAV byla na vybraném místě zbudována v polovině padesátých let Šustova hrobka ve formě sarkofágu, podle návrhu architekta prof. Jana Sokola. Na její zadní straně je nápis: *Presidentu České akademie věd a umění - Čs. akademie věd.*

Historický klub po dlouhá léta při výročí smrti profesora Šusty u jeho hrobu každoročně pořádal vzpomínková shromáždění, vždy se stručným připomenutím Šustova díla. Začátkem devadesátých let i se zádušní mší, díky vzácnému porozumění Mons. Jana Machače, tamního děkana. Závěrem připomeňme, že jmenovaným historikům, dr. J. Werstadtovi a dr. Jos. Klikovi, se podařilo v roce 1963 vydat z rukopisné pozůstalosti druhý díl Šustových vzpomínek, pod názvem "Mladá léta učňovská a vandrovní".

V těsné blízkosti kostela sv. Matěje se hřbitovní zeď stáčí v mírném oblouku. Zde spí svůj věčný spánek profesor Josef Šusta. Na desce z růžového mramoru je jemně vytesáno: JOSEF ŠUSTA - ČESKÝ DĚJEPISEC - 1874-1945. Odtud je i krásný pohled do údolí Tiché Šárky, přestože se příroda teprve probouzí. Foto března 2010.